

СУЧАСНА ПАРАДИГМА ОСВІТИ

Кардинальні зміни у сфері освіти і навчання обумовлено визначальною ознакою сьогодення: це глибинні якісні перетворення, які охоплюють світову і національну економіку практично всіх країн світу. Вони полягають у переході від індустріальної до постіндустріальної стадії розвитку суспільства, у формуванні суспільства знань. Передумовами становлення цієї моделі вважається: стрімке зростання в індустріально розвинутих країнах комп'ютеризованої праці, проникнення інформаційно-комп'ютерних технологій у всі сфери суспільно-економічного життя, переважання високотехнологічного виробництва і наукоємких послуг (інформаційних, фінансових, науково-технічних) у структурі відтворення. При цьому основними ресурсами економічного зростання стають новітні знання, інформація, інтелект та інновації. Здатність генерувати, оновлювати і ефективно використовувати інформацію, засновану на знаннях, значною мірою залежить від рівня кадрового потенціалу країни. Саме тому ключовими стратегічними чинниками інноваційно-інтелектуального розвитку сучасної економіки визнані наука і освіта

В основі нової освітньої парадигми лежить зміна фундаментальних уявлень про людину. Її розвиток через освіту, перехід від дисциплінарної до системної моделі змісту освіти, у якій головним є навчити розуміти світ, суспільство, себе і свою справу.

Сучасна парадигма освіти супроводжується зміною цінностей, цілей навчання, його мотивів, форм і методів.

Таблиця 1

Зміна парадигм освітньої діяльності

Компоненти парадигм	Індустріальне суспільство	Постіндустріальне суспільство
Цілі	-Навчання для суспільного виробництва. -Спрямованість навчання на отримання і передачу знань.	- Навчання для самореалізації та особистої кар'єри - Спрямованість навчання на оволодіння основами культури та професійними

		компетенціями.
Цінності	Отримання спеціальності на все життя.	Освіченість стає справжнім капіталом і головним ресурсом в невизначеному майбутньому.
Способи реалізації	Стабільна структура навчальних програм. Традиційні методи навчання.	Динамічна структура навчальних програм Інноваційні методи навчання.
Учасники навчального процесу	Відповідальність за навчання несе педагог, педагог передає знання, Навчання: для студентів - обов'язком для викладача – виконання професійного обов'язку .	Студент розділяє з викладачем відповідальність за своє навчання, викладач створює умови для самостійного вивчення, взаємне партнерство. Зацікавленість у результатах навчання.
Організація навчального процесом	Ієрархічний і авторитарний стиль організації навчального процесу. Акцент на аудиторні заняття під керівництвом педагога.	Демократичний стиль організації навчального процесу. Акцент на самостійну роботу і індивідуальну траєкторію навчання.
Забезпечення	Основний засіб навчання – підручник.	Навчальні книги змінюються інформаційно-телекомунікаційними ресурсами.
Контроль і оцінка	Здійснюється педагогом та педагогічним колективом. Основні критерії: набір знань, старанність і дисципліна.	Зміщення акценту на самоконтроль і самооцінку. Основні критерії: загальна ерудиція, набір професійних компетенцій.

Період 2010-2020 рр. повинен стати ключовим у реалізації довгострокової стратегії сталого розвитку. Він передбачає удосконалення системи вищої освіти, визнання її у європейському і світовому просторі та забезпечення всеосяжного навчання.

Література

1. Національна рамка кваліфікацій (НРК). Постанова КМ України від 23.11.2011 №134.
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>.
3. Основные положения Доклада Международной комиссии по образованию для XXI века. Образование: сокровище сокрытое [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://www.ifap.ru/library/book201.pdf>;
4. Суліма Є. Інноваційні виклики сучасності і динаміка модернізації національної освіти // Вища школа, 2013 № 7. С. 7-11.

Key Competences for Lifelong Learning. A European Reference Framework – Brussels: European Commission, 2005. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/basicframe.pdf>.